



Konsekvenser ved stålhagl i skoven

Bach, Jens; Thomsen, Iben Margrete

Published in:
Skoven

Publication date:
1992

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Bach, J., & Thomsen, I. M. (1992). Konsekvenser ved stålhagl i skoven. *Skoven*, 24(3), 97-98.

KONSEKV STÅLHAGI

Af stud.silv. Jens Bach og
stud.silv. Iben Margrete
Thomsen

Skovene har for tiden dispensation til at bruge blyhagl i stedet for stålhagl ved jagt i skoven. Det skyldes risikoen for skader ved opskæring af træet på savværket.

Det overvejes nu helt at forbyde blyhagl fra 1.4.93. Et forsigtigt skøn viser, at dette med tiden vil medføre årlige ekstraomkostninger for savværkerne på 50 millioner kr.

Derfor har såvel skovbrug som træindustri erklæret at stålhagl ikke kan accepteres i skoven og ønsket en fortsat dispensation. Denne vil dog være betinget af, at der udvikles et særligt skovhagl som erstatning for blyhagl.

Der opfordres til at det skal fremgå af alle kontrakter om jagtleje, at stålhagl er bandlyst i skoven.



1. Bøgetræ med haglskud.

Artiklen bygger på projektopgaven "Konsekvenser ved brug af stålhagl for træindustri og skovbrug", som er afleveret i faget træteknologi ved Sektion for Skovbrug, KVL i 1991. Opgaven kan lånes på KVL's bibliotek samt på Sektion for Skovbrug.

Baggrund

Den stadigt stigende miljøbevidsthed i samfundet har blandt andet medført øget opmærksomhed omkring spredning af tungmetaller.

I den sammenhæng er jagt med blyhagl kommet i søgelyset, da blyhagl udgør en væsentlig kilde til blyforurening. Som sidste led i en række restriktioner i anvendelsen af blyhagl plan-

lægger Miljøministeriet nu helt at forbyde blyhagl fra 1. april 1993.

Stålhagl er et velkendt, men ikke særligt populært alternativ til blyhagl. Indsigelserne mod stålhagl har fortrinsvis drejet sig om, hvorvidt stålhagl er lige så egnede til jagt som blyhagl.

Denne til tider ophedede debat blandt jægerne overskyggede træindustriens advarsler om følgerne af, at der sidder stålhagl i træet ved opskæring på savværket. Skovteknisk Institut gennemførte i 1987 forsøg med opskæring af stammer med stålhagl. Disse forsøg viste, at der kommer så store materielle skader på savværksmaskinerne, at problemet ikke kan ignoreres.

Selvom problemet dermed var kendt, manglede der en vurdering af dets omfang, dvs hyppigheden af haglskud og de økonomiske følger. Disse aspekter

ENSER VED I SKOVEN



2. Finérbane med blyhaglskud frataget på Orehoved finérskrælleri.

belyses i det følgende med resultater fra projektopgaven.

Haglskudstæthed

Den fremtidige tæthed af stålhagl er skønnet ud fra den nuværende tæthed af blyhagl i savværkstræet. Tætheden af haglskud er beregnet ved registreringer af haglskud på forskellige træindustrier. Medarbejdere i produktionen har frataget eller noteret emner med haglskud i en bestemt periode med kendt råtræforbrug.

Langt det største materiale stammer fra Junckers Industrier i Køge, hvor gulvstave stammende fra 28.000 m³ dansk bøg blev undersøgt for haglskud. Desuden blev der udført tællinger i andre træarter (eg, ask og ær), samt på andre løvtræindustrier (finér, planker og rørepinde). Resultaterne af disse tællin-

ger viser, at der i gennemsnit findes 1 haglskud for hver ca. 30 m³ løvtræ.

Undersøgelsen viste desuden, at der er stor variation i tætheden af haglskud i savværkstræet. Denne variation skyldes store forskelle i jagtintensitet og jagtmetode mellem såvel bevoksninger som skove. Dette betyder, at i nogle bevoksninger vil der sidde haglskud i hvert træ, mens andre bevoksninger kun har få eller ingen træer med haglskud.

På trods af den store variation gælder dog generelt, at der er færre haglskud i nåltræ end i løvtræ. Desuden gælder, at hyppigheden i eg, ask og ær er højere end i bøg, og at der er relativt flere haglskud i ældre træer og i kævler af lavere kvalitet.

Med den nuværende jagtintensitet vil der allerede efter 30 års jagt med stålhagl være den samme hyppighed af

stålhagl i skovtræer som den nuværende tæthed af blyhagl.

Økonomi

De økonomiske følger af en sådan tæthed af stålhagl er beregnet ud fra resultaterne af Skovteknisk Instituts skæreforsøg og oplysninger fra de deltagende træindustrier.

De økonomiske tab ved at skære i træ med stålhagl består dels af omkostninger ved udbedring af materielle skader, dels af omkostninger ved driftsforstyrrelser. Af tabel 1 fremgår de årlige ekstraomkostninger på de 4 medvirkende løvtræindustrier.

Disse omkostninger udgør et optimistisk skøn, og med mere pessimistiske antagelser om tabenes størrelsesorden er en 2-3-dobling af beløbet ikke urealistisk.

For den samlede træindustri - dvs inklusive resten af løvtræindustrien samt hele nåltræindustrien - er et forsigtigt (lavt) skøn, at den årlige ekstraomkostning er af størrelsesordenen 50 millioner kr, forudsat der bruges stålhagl i samme omfang som der i dag anvendes blyhagl. I værste fald kan omkostningerne blive langt højere.

Under alle omstændigheder vil stålhagl allerede efter få års stålhaglsjagt i skovene påføre træindustrien betydelige omkostninger, da de økonomiske konsekvenser vil være relativt større i starten.

Konklusion

Både træindustrien og skovbruget har på baggrund af disse chokerende resultater erklæret, at stålhagl ikke kan accepteres i skoven. Denne holdning har opnået forståelse både hos de lovgivende myndigheder og store friluftssorganisationer.

Da skovene ikke kan undvære indtægterne fra jagtudlejning, er der derfor bred enighed om, at skovene skal have dispensation fra det generelle blyhaglsforbud. Denne dispensation er dog betinget af, at der udvikles et alternativt hagl - et såkaldt skovhagl - der kan afløse blyhagl i skoven.

For den enkelte skovejjer betyder denne sag helt konkret, at der ved indgåelse af fremtidige jagtlejekontrakter skal lægges stor vægt på, at stålhagl er bandlyst i skoven.

Mere overordnet må skovbruget

Tabel 1. Økonomiske konsekvenser af stålhagl på de deltagende træindustrier.

Træindustri	Årligt forbrug af dansk råtræ 1000 m ³	Årlig ekstraomkostning mio. kr
Junckers Industrier, Køge (kun gulvtræafdelingen)	200	14.0
Junckers Industrier, Orehoved (finérskræller)	18	1.2
Junckers Industrier, Nr. Alslev (plankesavværk)	18	0.4
Vallø Stifts Savværk (kun rørepindeafdeling)	2.4	0.4
Ialt		16.0

overbevise jægerne om, at en fremtidig jagt i skoven generelt afhænger af solidaritet med skovene på dette punkt. Dette omfatter ikke kun overholdelse af forbuddet mod stålhagl i skoven, men også overholdelse af forbuddet mod blyhagl udenfor skoven.

Skovbrugets muligheder for at bevare den oprindelige dispensation samt om nødvendigt opnå forlængelse vil nemlig formindskes, hvis en dispensation betyder, at der anvendes blyhagl til jagt andre steder end i skoven.

FLYGØDSKNING

Skovgødskning fra fly er billigere end man tror, **FÅ ET TILBUD. LANDETS BILLIGSTE PRISER.** 20 års erfaring. Kommer selv med læssekegle.

Valthers Landbrugsfly

Åvangen 11 . 8444 Balle . Tlf. 86 33 70 60

Planter til skov og hegn

PETER SCHIØTT'S PLANTESKOLE

7361 Ejstrupholm
Tlf. 75 77 25 52

Tilsluttet Herkomstkontrollen med skovfrø og -planter.



Så er det snart PLANTETID

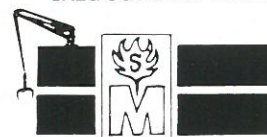
Teknisk data

Total længde 2170 mm
Total bredde 780 mm
Vægt 375 kg
Svingbar 25°
Plantehul bredde 550 mm
Spidser på mølle kan skiftes ud.
Stillbar hulafstand.
Styring: Elektronisk-hydraulisk.
Kan monteres med tælleapparat.
Kulla kultivator laver et plantehul på 550 mm x 550 mm.



kraner og vogne

SALG OG REP. AF SKOVMASKINER



Svend Meldgaard

Frisenvoldsvej 13 - Frisenvold
8900 Randers

Tlf. 86 44 52 75 - Bil-tlf. 302 7 80 30